

Werken als medisch specialist Vrij beroep & dienstverband

Colofon

© De Jonge Specialist heeft de grootst mogelijke zorg besteed aan de samenstelling van deze brochure. Desondanks accepteert De Jonge Specialist geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden in de informatie in deze brochure, noch voor enigerlei schade of voor andersoortige gevolgen die voortvloeien uit of samenhangen met het gebruik van deze brochure. Op geen enkele wijze kunnen rechten worden ontleend aan de informatie in deze brochure. De informatie in deze brochure mag, ongeacht de verschijningsvorm, niet worden gewijzigd, gereproduceerd of gedistribueerd, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Jonge Specialist.

Vormgeving: IJzersterk.nu

Fotografie: Shutterstock

Januari 2024

Mercatorlaan 1200
Postbus 20057
3502 LB Utrecht

info@dejongespecialist.nl
www.dejongespecialist.nl

LinkedIn: [de jonge specialist](#)
Instagram: [dejongespecialist](#)
X: [@jongespecialist](#)

Inhoud

Vrij beroep & dienstverband

Vooraf	4
Vrij beroep	5
Goodwill	6
Dienstverband	9
Voor- en nadelen van vrij beroep en dienstverband	12

Vooraf

In Nederland werken ruim 22.000 medisch specialisten, waarvan zo'n 40% in vrij beroep. De meesten van hen werken in algemene ziekenhuizen. Daarnaast zijn medisch specialisten als vrij beroepsbeoefenaren werkzaam in een eigen praktijk (met name psychiaters), als zelfstandige zonder personeel (zzp'er) in een zelfstandig behandelcentrum of als waarnemer.

In universitair medische centra zijn alle medisch specialisten in dienstverband. In algemene ziekenhuizen kunnen medisch specialisten zowel in dienstverband werken als in vrij beroep. Bepaalde beroepsgroepen en/of bepaalde instellingen kennen een cultuur waarin één van beide opties dominant is, waardoor je bij de keuze voor een bepaald specialisme of instelling ook al voorsorteert op de keuze voor de ene of de andere werkvorm. Zo zijn bijvoorbeeld vrijwel alle kinderartsen werkzaam in dienstverband.

In deze brochure lees je meer over:

- de manier waarop het vrij beroep in algemene ziekenhuizen wordt vormgegeven;
- goodwill en ingroeiregelingen in geval van vrij beroep;
- de manier waarop dienstverband is geregeld;
- de voor- en nadelen van vrij beroep en dienstverband.

Met deze informatie kun je straks, bij het afronden van je opleiding, een keuze maken die bij jou past.

Het kan natuurlijk voorkomen dat deze brochure geen antwoord geeft op jouw specifieke vraag. Als je lid bent van De Jonge Specialist, kan je jouw vraag aan ons voorleggen via info@dejongespecialist.nl of telefonisch via 088 1344 122. De juristen van het Kennis- en dienstverleningscentrum van de Federatie en de LAD helpen je dan verder. Uiteraard worden al jouw vragen vertrouwelijk behandeld.

Vrij beroep

Het merendeel van de vrijgevestigde medisch specialisten in algemene ziekenhuizen heeft zich lokaal georganiseerd in Medisch Specialistische Bedrijven (MSB's): bij voorkeur zijn alle vrij gevestigde medisch specialisten in één ziekenhuis hiervan lid. Er zijn ongeveer 70 grote MSB's in Nederland. De meeste MSB's zijn georganiseerd als maatschap of als coöperatie. Binnen deze MSB's zijn vakgroepen, die samen hun werk regelen. Voor 2015 waren deze vakgroepen meestal vakgroepmaatschappen. Na 2015 is het ondernemerschap georganiseerd via MSB's.

Het ontstaan van MSB's heeft ertoe geleid dat er meer gelijkgerichtheid ontstaat in het ziekenhuis. Dat wil zeggen dat zowel de vrijgevestigde medisch specialisten als de raad van bestuur van het ziekenhuis hetzelfde belang hebben. Ook onderling tussen medisch specialisten is er meer hetzelfde belang omdat ze samen in het MSB zitten en niet meer per specialisme in een eigen maatschap zijn georganiseerd. Vrijgevestigde medisch specialisten zijn daardoor meer dan ten tijde van de vakgroepmaatschappen betrokken bij andere specialismen en kleinere vakgroepen hebben vaak een stevigere positie gekregen.

Steeds vaker komen MSB's voor in de vorm van combi-coöperaties. Van deze MSB's kunnen zowel medisch specialisten in vrij beroep als medisch specialisten in dienstverband lid worden. Beide hebben hetzelfde stemrecht, alleen hebben vrij beroepsbeoefenaren ook een winstrecht. Het arbeidscontract van de leden in dienstverband is doorgaans nog steeds bij het ziekenhuis. Dankzij het samengaan van de beide werkvormen in één groep, die hierdoor meteen ook de rol van medische staf heeft, groeit ook de gelijkgerichtheid tussen dienstverband en vrij beroep.

Goodwill

Toetreding tot een MSB heeft financiële consequenties, waarvan goodwill de meest bekende is. Goodwill is de vergoeding voor de overdracht van verdien capaciteit van de ene medisch specialist aan de andere. Met verdien capaciteit wordt één jaar praktijkopbrengst na aftrek van praktijkkosten bedoeld. Oftewel: goodwill is het gemiddelde jaarinkomen van het lid van het MSB.

Voorbeeld goodwillberekening

Een vakgroep telt vier fulltime maten, overgedragen wordt één fulltime praktijkaandeel (=25%)

De vakgroepomzet is	€ 1.000.000,-
De vakgroepkosten zijn	€ 120.000,-
Te verdelen vakgroepwinst is	€ 880.000,-
De goodwill bedraagt	€ 880.000,- x 25% = € 220.000,-

**De bedragen in dit voorbeeld zijn een sterke vereenvoudiging van de werkelijkheid.*

De hoogte van de goodwill wordt bepaald door de koper (lees: toetredende medisch specialist) en verkoper (lees: vertrekkende medisch specialist). Immers, de verkoper vraagt een prijs, de koper treedt hierover in onderhandeling. Steeds vaker is sprake van een inverdienregeling binnen een MSB, waardoor de toetreders niet meer rechte reeks te maken heeft met de vertrekkende partij, maar wel met het MSB of de vakgroep. Zie hierna onder betaling.

Meestal schakelt de koper een adviseur in. Deze adviseur kan de medisch specialist adviseren en eventueel voor hem onderhandelen over de toetredingsvoorwaarden. Ook kan hij helpen bij de af te sluiten financiering of verzekeringen. Ook kan afgesproken worden dat de Federatie Medisch Specialisten een bindend advies uitbrengt over de hoogte van de goodwill, zodat hier niet over onderhandeld hoeft te worden.

MSB-kapitaal

Vaak vraagt het MSB naast goodwill ook een bedrag als bijdrage aan het MSB-kapitaal. Het MSB-kapitaal is het eigen vermogen van het MSB dat noodzakelijk is om als onderneming te kunnen functioneren. Dit bedrag zal dan moeten worden meegefinancierd.

Betaling goodwill en kapitaal

Het betalen van goodwill of MSB-kapitaal kan in één keer, zoals in het verleden gebruikelijk was. Daar werd dan vaak een lening voor afgesloten. Tegenwoordig is er vaak ook een inverdienregeling om op die manier goodwill te betalen. Inverdienen is meestal alleen mogelijk als hiervoor een regeling is binnen het betreffende MSB of vakgroep.

Inverdienen wordt op steeds meer plaatsen mogelijk. Bij een inverdienregeling wordt goodwill en/of kapitaal betaald door enkele jaren als nieuw MSB-lid minder te verdienen. Hierdoor hoeft de toetreders niet naar een bank om het te betalen bedrag te financieren. Bovendien wordt het te betalen bedrag gekoppeld aan de winst die gegenereerd wordt tijdens de betaaljaren.

Soms is er de keuze voor een toetreders om goodwill in één keer of door verdienen te betalen. In dat geval kan het zijn dat korting wordt geboden op betalen in één keer.

Voorbeeld inverdienregeling

In aansluiting op het voorbeeld goodwillberekening, mag de toetreders zich in vier jaar inverdiene. In die eerste vier jaar wordt jaarlijks een bedrag van 25% op het winstaandeel ingehouden. Daardoor ontvangt de toetreders gedurende vier jaar 75% van € 220.000 = € 165.000.

De jaarlijks (bij benadering) betaalde € 55.000 x 4 = wederom € 220.000.

**Ook in dit voorbeeld geldt dat dit een sterke vereenvoudiging is van de werkelijkheid.*

Het komt steeds vaker voor dat voorafgaand aan toetreding, het kandidaat MSB-lid eerst in dienst treedt van het MSB. Dit is dan meteen een wederzijdse kennismaking. Hier zijn geen regels voor, maar het uitgangspunt is dat deze situatie niet te lang moet duren. Vaak wordt er een jaarcontract afgesproken.

Dienstverband

Als medisch specialist in dienstverband zijn de minimale arbeidsvoorwaarden via een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) al geregeld. Soms kun je als medisch specialist met de werkgever onderhandelen over nog betere arbeidsvoorwaarden.

Voor medisch specialisten in een algemeen of categoriaal ziekenhuis geldt de **Arbeidsvoorwaardenregeling Medisch Specialisten (AMS)**, voor medisch specialisten in een universitair medisch centrum geldt de **Cao UMC** en voor medisch specialisten in een GGZ-instelling geldt de **Cao GGZ**.

In de AMS staat een salarisschaal die geldt voor alle medisch specialisten in dienstverband. Een fulltime-functie bedraagt 45 uur per week.

In de Cao UMC zijn meerdere salarisschalen opgenomen, afhankelijk van de specifieke functie van de medisch specialist (bijvoorbeeld universitair medisch specialist of hoogleraar). Een fulltime-functie bedraagt 40-48 uur per week.

In de Cao GGZ staat een salarisschaal die geldt voor medisch specialisten. Een fulltime-functie bedraagt 36 uur per week, maar kan worden uitgebreid tot maximaal 45 uur per week.

Salaristabel:

AMS		Cao UMC		Cao GGZ	
Trede	Salaris o.b.v. 45 uur per week (per 1-1-2021)	Trede	Salaris o.b.v. 40 uur per week (per 1-11-2023)	Trede	Salaris o.b.v. 36 uur per week (per 1-1-2024)
0	€ 7.054	0	€ 9.288	0	€ 5.762
1	€ 7.930	1	€ 9.817	1	€ 6.481
2	€ 8.856	2	€ 10.340	2	€ 7.198
3	€ 9.785	3	€ 10.874	3	€ 7.915
4	€ 10.714	4	€ 11.402	4	€ 8.635
5	€ 11.643	5	€ 11.932	5	€ 9.352
6	€ 12.572	6	€ 12.460	6	€ 10.070
		7	€ 12.993		
		8	€ 13.521		

Bruto salaris per maand: functie medisch specialist in een algemeen ziekenhuis, functie universitair medisch specialist in een universitair medisch centrum en functie medisch specialist in een GGZ-instelling.

Toeslagen en regelingen

- Boven op het maandelijkse salaris komt nog vakantietoelage van 8%. Ook wordt door het ziekenhuis maandelijks de werkgeversbijdrage voor bijvoorbeeld pensioen en zorgverzekeringswet betaald. Verder wordt door het ziekenhuis bij ziekte het eerste jaar het loon voor 100% doorbetaald en het tweede jaar voor 70%.
- In de AMS is een inconveniëntentoeslag geregeld voor de diensten. Er wordt uitgegaan van negen diensten per week (door de weeks 5 avond- en nachtdiensten, plus zaterdag 2 en zondag 2 diensten). Er wordt een frequentietoelage toegekend voor het aantal diensten per maand en een intensiteitstoelage voor de intensiteit van de diensten per maand.
- Bij de intensiteit van de diensten wordt rekening gehouden met het aantal uur dat de medisch specialist moet werken tijdens zijn dienst. Hoeveel uur een medisch specialist moet werken wordt geschat op basis van ervaringsgegevens. Hoe hoog de inconveniëntentoeslag precies is, hangt af van de lokale situatie.
- In de Cao UMC is er een toeslag verzwarende omstandigheden (TVO) voor de

diensten. De hoogte van de TVO is afhankelijk van het aantal diensten en het aantal uur dat de medisch specialist per dienst moet werken.

- De Cao GGZ kent een vergoeding voor het doen van bereikbaarheids-, aanwezigheids- en consignatiediensten. Daarnaast is er een bijzondere vergoeding voor het verrichten van crisisdiensten.
- In de AMS heeft een medisch specialist recht op 30 dagen vakantie per jaar en daarnaast 10 dagen verlof voor bij- en nascholing. Voor de deeltijder is dit naar rato.
- In de Cao UMC is er recht op 24 dagen vakantie, 6 dagen productie gebonden vakantie en 10 dagen bij- en nascholing. Voor de deeltijder is dit naar rato. Productie gebonden vakantiedagen betekenen dat deze alleen kunnen worden opgenomen als de productie dat jaar behaald is.

Voor- en nadelen van vrij beroep en dienstverband

De werkvormen dienstverband en vrij beroep groeien steeds meer naar elkaar toe. Zowel in geld als in praktische uitvoering. Er wordt bewust naar gestreefd deze verschillen in de nabije toekomst zo klein mogelijk te maken. Wel blijft het belangrijk de keuzemogelijkheid voor deze beide werkvormen overeind te houden, juist omdat aan beide vormen voor- en nadelen kleven. Hierna sommen we op hoofdlijnen de voor- en nadelen van vrij beroep en dienstverband op.

Vrij beroep

Voordelen:

- Er is geen arbeidscontract met ziekenhuis of MSB, waardoor er geen hiërarchische relatie is.
- Het MSB heeft doorgaans een goede positie in het ziekenhuis, waardoor de invloed van de MSB-leden op het ziekenhuisbeleid groot is.
- Het inkomen van de vrij beroepsbeoefenaar is doorgaans iets hoger dan in dienstverband.
- Dit hoge inkomen start direct na toetreding. Er is dus geen periodieke opbouw zoals in de AMS. In de beginjaren is er wel een aflossingsplicht op de goodwillfinanciering ofwel een lager honorarium vanwege ingroeien.

Nadelen:

- Je inkomen is afhankelijk van de winst van het MSB, dus fluctueert enigszins.
- Vaak heb je een eigen BV met bijbehorende boekhouding en fiscale aangifte.
- Vaak moet je bij toetreding goodwill en/of MSB-kapitaal betalen, waardoor je een financiering nodig hebt.
- Er is geen werkloosheidsuitkering bij einde MSB-lidmaatschap.
- Door de tijd tussen declaratie en uitkeren van de bedragen kan het voorkomen dat je pas na twee of drie maanden je eerste salaris ontvangt. Gedurende deze maanden betaal je echter al wel belasting, verzekeringen en pensioen. Ga na of het MSB al direct na de eerste maand een salaris uitkeert.

- Vergaderingen e.d. worden vaak 's avonds gepland in tegenstelling tot in dienstverband.
- Je moet zelf je pensioen regelen. Je bouwt verplicht pensioen op bij de Stichting Pensioenfonds Medisch Specialisten (SPMS). Zie www.spms.nl.

Tip: SPMS biedt de mogelijkheid voor een financiële scan. Die is gratis als deze bij hen op kantoor plaatsvindt.

- Als vrij beroepsbeoefenaar moet je ook zelf je arbeidsongeschiktheidsverzekering regelen. Dat kan bij diverse verzekeraars.

Tip: Ga na of het MSB of de vakgroep een collectieve verzekering heeft, dit kan korting op de premie betekenen. Als dat niet het geval is, kan ook een kortingsregeling van toepassing zijn omdat je via je wetenschappelijke vereniging bent aangesloten bij de Federatie, die voor haar leden korting bij diverse verzekeraars heeft geregeld.

Tip: Ga als vrouwelijk medische specialist meteen na bij het afsluiten of de arbeidsongeschiktheidsregeling voorziet in zwangerschapsvervangning. Houd er ook rekening mee dat je hiervoor niet tijdens een al bestaande zwangerschap kan verzekeren.

Dienstverband

Voordelen:

- Kosten voor sociale verzekeringen (loon tijdens ziekte, WIA, WW, Wet Arbeid en Zorg) en pensioenpremies worden deels door de werkgever betaald.
- Er is een vastomlijnd inkomen, onafhankelijk van de hoeveelheid werkzaamheden en de winst of verlies van de instelling.
- Doorgaans een betere balans werk en privé dan in vrij beroep, omdat je een beroep kunt doen op wettelijke en/of cao-regelingen (ouderschapsverlof, deeltijdwerken, etc.).
- Via dienstverband ben je verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid: tijdens de eerste twee jaar ziekte heb je recht op loondoorbetaling en daarna kan je aanspraak maken op een WIA-uitkering en een arbeidsongeschiktheidspensioen via het pensioenfonds.
- Via dienstverband ben je verzekerd tegen werkloosheid bij onvrijwillig ontslag. Je hebt recht op een werkloosheidsuitkering gedurende maximaal twee jaar. In de umc's heb je daarnaast recht op een bovenwettelijke uitkering die langer dan twee jaar kan zijn.
- Via dienstverband bouw je pensioen op, waarbij jouw werkgever tenminste de helft van de pensioenpremie afdraagt. Bij pensioenfonds **PFZW** draagt je werkgever 50% van de pensioenpremie en bij het pensioenfonds **ABP** betaalt je werkgever 70% van de pensioenpremie.

Via dienstverband ben je in principe verzekerd voor aansprakelijkheid voor financiële schade als gevolg van jouw handelen. De werkgever is namelijk wettelijk aansprakelijk voor schade als gevolg van 'fouten' van werknemers, tenzij er sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid. Werkgevers zijn hier doorgaans voor verzekerd. NB: dit is iets anders dan de tuchtrechtelijke aansprakelijkheid, waarvoor de tuchtrechter een maatregel kan opleggen. Daar blijf je als dokter altijd zelf verantwoordelijk voor.

Nadelen:

- Er is een hiërarchische relatie tussen de medisch specialist (werknemer) en de instelling (werkgever).
- Je hebt doorgaans minder invloed op de bedrijfsvoering van de instelling dan in vrij beroep en er is geen ruimte voor ondernemerschap.

Sta jij ook voor een nieuwe generatie van bevoegen en toekomstbestendige medisch specialisten?

Word lid van De Jonge Specialist en profiteer van al onze lidmaatschapsvoordelen.

Mercatorlaan 1200 • Postbus 20057 • 3502 LB Utrecht

info@dejongespecialist.nl
www.dejongespecialist.nl

LinkedIn: [de jonge specialist](#)
Instagram: [dejongespecialist](#)
X: [@jongespecialist](#)

Federatie
Medisch
Specialisten

Nederlandse Vereniging van Internisten